

Darney - 30. června 1918 - vznik československých armádních jednotek. Od roku 2002 slavíme Den ozbrojených sil

30.6.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Poslední červnový den roku 1918 složilo 6 tisíc čs. legionářů v Darney slavnostní přísahu, které se osobně účastnil i francouzský prezident Poincaré, aby 21. československému střeleckému pluku předal plukovní prapor. Právě na tomto místě poprvé veřejně zaznělo francouzské uznání práva Čechoslováků na samostatný stát. Proto bylo datum 30. června zvoleno za Den ozbrojených sil. Tradičně si jej představitelé Armády ČR i politici a další hosté připomenou slavnostním nástupem u Národního památníku na Vítkově s hroblem Neznámého vojína.

Slavnostní předání praporu 21. československému střeleckému pluku 30. června 1918 bylo politicky i společensky významnou akcí, která byla reflektována i ve francouzském tisku. Pro vojáky nově zformované čs. brigády ve Francii tento akt spojený se slavnostní přísahou znamenal hlavně konec výcviku a organizování samostatného vojska a počátek bojů na západní frontě.

„Tento pluk přibyl na alsaskou frontu na počátku července 1918. Po svém zařazení do svazku francouzské 53. pěší divize a krátkém pobytu ve vojenském ležení v Mortzwiller byl pluk vyslán do první linie zákopové války. Byly mu svěřeny úseky v první linii fronty v Aspach-le-Haut a lese Kreuzwald u Michelbachu na úpatí Vogéz poblíž města Mylhúzy. Fronta zde byla relativně klidná, ideální k tomu, aby si nově vzniklá bojová formace osvojila taktiku a způsob pozičních bojů na západní frontě a získala tak zkušenosti pro pozdější nasazení na důležitějších bojištích,“ napsal ve svém článku První nasazení. Na alsaské frontě s 21. československým střeleckým plukem historik VHÚ Praha Mgr. Petr Matějček.

„Hlavním cílem na tomto úseku bylo prozkoumat terén i sílu nepřítele, přičemž obě strany se usilovně snažily získat zajatce. Německá armáda stála o to zjistit totožnost nově příchozích jednotek, zatímco francouzská strana potřebovala shromáždit co nejvíce informací pro eventuální postup 53. divize směrem na Mylhúzy, jenž měl být proveden v rámci všeobecné ofenzivy,“ uvádí se dále v textu Petra Matějčka.

Přečtěte si jej celý **na tomto odkazu**

Úzká spolupráce s Francouzi

Podrobně o vazbách mezi československými a francouzskými vojáky hovořil v roce 2025 na přednášce v cyklu PhDr. Karel Straka, Ph.D. Přečtěte si reportáž z jeho přednášky: Jak vznikalo československo-francouzské spojení a jak se vyvíjela situace v Evropě po skončení 1. světové války? Odpovědi na tyto dotazy se dozvěděli účastníci dalšího podvečera v Armádním muzeu Žižkov

Ve francouzském městečku Darney se 30. června 1918 konala vojenská slavnost, z něhož se stala manifestace dějinného významu. Konala se zde slavnostní přísaha Československé střelecké brigády ve Francii.

Městečko Darney, situované v etapním prostoru východní skupiny armád, do jehož okolí se před odjezdem na frontu přesunula Československá střelecká brigáda, očekávalo 30. června 1918

vojenskou slavnost složení přísahy a předání praporu 21. čs. střeleckému pluku, prvnímu z československých pluků vzniklých na půdě Francie. Díky oné deklaraci se z tradičního vojenského rituálu stala manifestace dějinného významu, jež nezanedbatelně přispěla k propagaci československé akce u dohodových mocností.

Rozsáhlý přehled účastníků svědčí o tom, že nešlo o běžnou událost. Na palubě zvláštního vlaku, jenž se v pozdních večerních hodinách 29. června vypravil z Paříže, cestoval Raymond Poincaré, prezident Francouzské republiky, doprovázený trojicí členů vlády: ministrem zahraničních věcí Stephenem Pichonem, ministrem námořnictva Georgesem Leyguesem a ministrem blokády a osvobozených oblastí Albertem Lebrunem. Ministra války zastupovali majori Purnot a Mercière. Suitu členů vlády tvořili baron Degran, tajemník ministra zahraničních věcí, pan z Cheveronu, tajemník ministerského předsedy, a pánové Franklin-Bouillon, prezident parlamentní komise zahraničních věcí, Fournol, tajemník komise, a Ernest Denis. Pařížská městská rada vyslala Ernesta Gaye.

Z představitelů francouzské armády byli přítomni generál de Castelnau, velitel východní skupiny armád, generál Boissoudy, velitel 7. armády, generál Archinard, velitel polské armády ve Francii, a generál Vidalon, zástupce náčelníka hlavního štábu spojeneckých armád.

Spojenecké vlády vyslaly v zastoupení své vojenské přidělence: Velká Británie generála Bowese a majora Baringe, přidělence u čs. hlavního štábu, Itálie majora Brancaccia a Papa di Castiglione, Srbsko majora Stefanoviče s jedním důstojníkem gen. štábu, a Spojené státy americké zástupce generála Pershinga.

Československou národní radu reprezentovali: generální tajemník Edvard Beneš, Ludvík Strimpl, Miroslav Plesinger-Božinov a kapitáni Otakar Husák a Vladimír Chalupa. Pařížská československá kolonie delegovala svého předsedu Božu Umírova.

V čele čs. hlavního štábu stál generál Janin, vrchní velitel československého vojska, major Peyris, náčelník štábu, a skupina francouzských a československých důstojníků.

Přečtěte si text historika Mgr. Tomáše Kykala, kde se této události věnuje podrobně:

„My, vojáci, rozbíjíme navždy pouta, jež nás vázala k Habsburkům...!“

Událostem v Darney jsme se věnovali také v těchto textech, či rubrice Exponát dne:

- Francouzsko-československý památník v Darney
- Fotografie z pietního aktu v roce 1978 v Darney
- Oslava v Darney 14. července 1975
- Vzpomínková pouť Darney 2018
- Fotografie Francouzsko-československého památníku v Darney
- Prísaha a předání praporu 21. střeleckému pluku čs. legií ve Francii 30. června 1918
- První nasazení. Na alsaské frontě s 21. československým střeleckým plukem.
- Dekorování praporu Pěšího pluku 21
- Den ozbrojených sil ČR - odkaz 30. června 1918
- První nasazení. Na alsaské frontě s 21. československým střeleckým plukem

<https://www.vhu.cz/darney-30-cervna-1918-vznik-ceskoslovenskych-armadnich-jednotek-od-roku-2002-slavime-den-ozbrojenych-sil>